

ค่านิยมกับพฤติกรรมกรรมการบริโคคของคนไทย

อ้อมใจ วงษ์มณฑา¹

ค่านิยม (Value) หมายถึง ลักษณะด้านสังคมซึ่งมีความเชื่อถือ (Beliefs) กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นแนวทางในการพิจารณาพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยมีการยอมรับอย่างแพร่หลายจากสมาชิกของสังคม หรือหมายถึง ความเชื่อถือของส่วนรวมซึ่งมีมานาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการมีชีวิตอยู่ร่วมกัน เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรม ความสัมพันธ์กัน หรือจุดมุ่งหมายซึ่งมีความสำคัญต่อลักษณะหรือความเป็นอยู่ของชุมชน สิ่งที่คุณกลุ่มหนึ่งเห็นว่าอะไรก็ตามที่คนในสังคมส่วนใหญ่ชอบ ปรารถนา หรือต้องการให้เป็น (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2543)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้แบ่งค่านิยมไว้ 2 รูปแบบ และแต่ละรูปแบบแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (กฤษณา วงษาสันต์, 2542)

รูปแบบที่ 1 แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ กับค่านิยมการประหยัดและออม
- ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายกับค่านิยมการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
- ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ ได้แก่ ค่านิยมในความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

รูปแบบที่ 2 แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบต่อค่านิยมการประหยัดและออม
- ค่านิยมด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายกับค่านิยมปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
- ค่านิยมด้านการเมืองและการปกครอง ได้แก่ ค่านิยมความรักชาติ ศาสนา

สรุปว่าค่านิยมจึงเป็นความรู้สึกที่เกิดจากความเชื่อ ความศรัทธา และการแสดงออกโดยพฤติกรรม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง สังคม และประเทศชาติ ดังกล่าวข้างต้น

ปัญหาวิกฤตสังคมทุกวันนี้อาจจะสรุปได้ดังคำกล่าวของ ฯพณฯ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ในการสัมมนาเรื่อง “สังคมศาสตร์กับชีวิตที่พอเพียง” ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ 13 กันยายน 2543 ดังนี้

“...ค่านิยมของข้าราชการที่นิยมการประจบสอพลอ นิยมการเป็นเจ้าคนนายคน นิยมการใช้พวกพ้อง นิยมการใช้อำนาจ นิยมการได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองในทางที่มิชอบ

ค่านิยมของนักธุรกิจ ที่นิยมการมีหน้ามีตา นิยมการสะสมทรัพย์สินสมบัติ นิยมการประสบความสำเร็จ

¹ นักวิชาการอุดมศึกษา สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำเร็จด้วยการติดสินบน และนิยมความสะดวกสบาย
ค่านิยมของพระภิกษุ ที่นิยมความสวยงาม
และอสังการของวัตถุนิยมในยศลาภที่จะทำให้ผู้คน
นับถือ นิยมในสิ่งที่ไม่ใช่กิจของสงฆ์...”

ด้วยเหตุเหล่านี้ จึงเกิดกระแสการเรียกร้อง
ในเรื่องรัฐธรรมนูญ บรรษัทภิบาล ทางแก้ปัญหา ต้องเร่ง
สร้าง 3 ป.คือ ปัญญา ปฏิภาณ และปณิธาน “ธรรมะ
เปรียบเสมือนหยดน้ำที่อาบรดหัวใจให้เมล็ดพันธุ์ไม่
แห้งปัญญาหนึ่งองกาม”

ในปัจจุบันเรามักจะได้ยินว่าคนไทยมีค่านิยม
ชอบใช้ของต่างประเทศ ชอบเลียนแบบชาวต่าง
ประเทศโดยรับเอาวัฒนธรรมของต่างประเทศเข้ามา
มากโดยลืมคิดถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งคำว่า
“ค่านิยม” ถือว่าเป็นปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคคล เป็นสิ่งที่เกิด
ขึ้นจากการเรียนรู้หรือสิ่งอื่นใดก็ตามที่เป็นตัวกำกับ
หรือควบคุมพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ
ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวของธุรกิจทางการ
ตลาดขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับค่านิยมเป็น
สำคัญ ดังนั้น ค่านิยมจึงเกี่ยวข้องกับการตอบสนอง
ต่อสิ่งกระตุ้นด้วยวิธีที่มีมาตรฐาน ซึ่งบุคคลจะถูก
กระตุ้นให้มีส่วนร่วมในพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุค่านิยม
และความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคและ
กลยุทธ์ทางการตลาด ในขณะที่แต่ละชั้นของสังคม
จะมีลักษณะของค่านิยมและพฤติกรรมในการบริโภค
ที่แตกต่างกันออกไป โดยจะขอยกตัวอย่างค่านิยม
กับพฤติกรรมผู้บริโภคของคนไทย ซึ่งมีดังนี้ (พิมพ์
วิรัชกิตติ. มปป.)

**1. กลุ่มค่านิยมความร่ำรวย และนิยม
ใช้ของจากต่างประเทศ**

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย ชอบทำตัว
ให้คนอื่นมองว่าเป็นคนร่ำรวยเนื่องมาจากการใช้
สินค้า สินค้าที่นิยมใช้จะเป็นสินค้านำเข้ามาจาก

ต่างประเทศเท่านั้น

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้บริโภค

เป็นบุคคลที่ชอบใช้ของแพงๆ ทำให้คนอื่นมองว่า
ตัวเองเป็นผู้ที่ร่ำรวย ต้องการให้คนอื่นยกย่องนับถือ
เป็นคนที่ต้องมีเกียรติ ต้องการเป็นผู้นำในการใช้
สินค้า นิยมใช้สินค้าที่นำเข้ามาเท่านั้น มองว่าสินค้า
ในประเทศเป็นสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ ไม่มีมาตรฐาน
เป็นสินค้าด้อยคุณภาพ จะรู้สึกภูมิใจทุกครั้งเมื่อได้
ใช้สินค้าที่เป็นสินค้าจากต่างประเทศ ชอบไปเที่ยว
ต่างประเทศเพื่อไปซื้อสินค้า บางครั้งซื้อมาแล้วแม้
ไม่ได้ใช้ประโยชน์ก็จะซื้อ หรือบางครั้งอาจจะไม่มี
เวลาไปเที่ยวต่างประเทศ ก็ชอบฝากให้คนอื่นซื้อ มี
ความเป็นต่างชาติสูงมาก จะเป็นบุคคลที่เน้นการ
แต่งกายดีตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า เพื่อเสริมสร้าง
บุคลิกภาพ สร้างความน่าเชื่อถือ นิยมใช้บัตรเครดิต
การ์ด ชอบความสะดวกสบาย ไม่ชอบการรอคอย
นานๆชอบสังคมกับเพื่อนที่มีฐานะร่ำรวยเท่าเทียมกัน
ไม่ชอบคบหาสมาคมกับคนที่ด้อยกว่าหรือจนกว่า
ทำอะไรคิดถึงตัวเองมากกว่าคนอื่น บางครั้งอาจจะ
ประสบกับปัญหาทางการเงินแต่กลัวว่าคนอื่นจะ
รู้ถึงฐานะของตนเองแม้ต้องกู้เงินเพื่อพยุงฐานะ
ของตนเองก็ยอมเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของตนเอง
โดยไม่ต้องทำให้ใครมามองว่าตัวเองจนลำบาก หรือ
ต่ำต้อยกว่าคนอื่น

สินค้าที่นิยมบริโภค ได้แก่

1. บ้านหรูหราราคาแพง มีเนื้อที่ใช้สอยมาก
เช่น บ้านเดี่ยว (ติดแอร์ทั้งหลัง)
2. เฟอร์นิเจอร์ตกแต่งบ้านราคาแพง ต้อง
ใช้สถาปนิกเป็นผู้ออกแบบ
3. รถยนต์มีราคาแพง และมีความปลอดภัย
สูง เป็นรถนำเข้า เช่น BENZ, VOLVO
4. ใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อบริษัท หรือมี
เครื่องคอมพิวเตอร์ NOTE BOOK
5. เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ นำเข้า

จากต่างประเทศ

6. เสื้อผ้าที่สวมใส่ จะเป็น BRAND NAME จากต่างประเทศซึ่งมีราคาแพง

7. เครื่องประดับที่สวมใส่ เช่น นาฬิกา, แวนดา, เข็มกลัด เป็นของต่างประเทศ

8. ชอบใช้น้ำหอมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

9. ใช้บัตรเครดิตการ์ดหลายใบ เพื่อความสะดวกและคล่องตัว

10. ชอบออกกำลังกายตาม FITNESS และ ใช้บริการสถานเสริมความงาม

11. ชอบทานอาหารนอกบ้าน เช่น โรงแรม, กัตาคาร และร้านอาหารที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะชอบอาหารต่างชาติ อาทิ อาหารญี่ปุ่น อาหารอิตาลี

12. เครื่องดื่ม ชอบดื่มเหล้านอก ไวน์จากประเทศฝรั่งเศส

ผลกระทบกับค่านิยมแบบนี้ ลักษณะแบบนี้ควรจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อสังคมจะได้ดีขึ้น โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ไม่ควรให้ฟุ้งเฟ้อซึ่งจะเป็นการสร้างค่านิยมที่ไม่ดี และถือว่าค่านิยมแบบนี้จะเป็นอันตรายต่อประเทศชาติอย่างมาก ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายเท่ากับว่าประเทศของเราได้ตกไปเป็นเมืองขึ้นของต่างชาติ เป็นการยากที่เราจะกู้ประเทศชาติกลับคืนมาได้ จึงควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข หรือปลูกฝังค่านิยมแบบใหม่เข้าไปแทนที่ เพื่อเศรษฐกิจ เพื่อประเทศชาติ และสร้างความเป็นชาตินิยมของประเทศไทยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

2. ค่านิยมสุขภาพดี

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย เป็นบุคคลที่รักษาสุขภาพของตนเอง และครอบครัว เพื่อที่จะได้มีชีวิตยืนยาว

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภค พฤติกรรมของบุคคลที่มีค่านิยมสุขภาพดี มักจะเป็นคนที่ดูแลตนเองเป็นอย่างดี มีการออกกำลังกาย

อย่างสม่ำเสมอ ชอบความสะอาด ไปพบแพทย์เป็นประจำ มีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ เลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อร่างกาย เพื่อให้สุขภาพแข็งแรง รวมทั้งดูแลคนในครอบครัวด้วยต้องการให้คนในครอบครัวปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ ต้องการมีชีวิตที่ยืนยาว มีร่างกายที่แข็งแรงและสมบูรณ์ ชอบพักผ่อนอยู่กับบ้าน และทานอาหารในบ้านเพราะเน้นความสะอาด ชอบดูหนังฟังเพลงอยู่ในบ้าน

สินค้าที่นิยมบริโภค ได้แก่

1. อาหารมังสวิรัต
2. อาหารเสริม เช่น แบรินด สก็อต
3. นมที่มีแคลเซียม เพื่อเสริมสร้างกระดูก
4. นมพร้อมมันเนย โยเกิร์ต
5. วิตามินต่างๆ เช่น วิตามินซี วิตามินบี ฯลฯ
6. ผักปลอดสารพิษ
7. ดื่มน้ำผลไม้
8. ดื่มน้ำแร่
9. โสมเกาหลี เห็ดหลินจือ
10. ใก่ตุ๋นยาจีน ใก่ดำ
11. ยารักษาโรค (จากแพทย์สั่ง)

ผลกระทบกับค่านิยมแบบนี้ เป็นค่านิยมที่ดีน่าจะมีการสนับสนุนเพราะจะทำให้คนมีสุขภาพดีขึ้น เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวดีขึ้น และทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ต้องการรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ปลอดภัยจากโรคร้ายไข้เจ็บ

3. ค่านิยมรักความสุข

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย เป็นบุคคลที่รักความสุข มีความรื่นเริงอยู่ตลอดเวลา ชอบ Entertain ชอบสังสรรค์ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลใดก็ตาม

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภค ลักษณะของพฤติกรรมบุคคลจะเป็นบุคคลที่รักสนุก

ชอบความรื่นเริง มีการสังสรรค์ในหมู่ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการจัดปาร์ตี้ ทุกสิ้นเดือน หรือเป็นเทศกาลต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันตรุษจีน วันสงกรานต์ ฯลฯ ทุกเทศกาลก็จะมี ความสนุกสนานตลอดเวลา

สินค้าที่นิยมบริโภค ได้แก่

1. รับประทานอาหารทุกชนิด เช่น อาหาร กับแก้ม อาจทำทานเอง หรือไปทานนอกบ้าน
2. เครื่องดื่มทุกชนิด เช่น น้ำอัดลม
3. ผลไม้ต่างๆ (ผลไม้ไทยและผลไม้นำเข้า)
4. ขนมขบเคี้ยวต่างๆ
5. ต้มสุรา (ผลิตในประเทศไทยและนำเข้า จากต่างประเทศ)
6. ชอบร้องเพลง KARAOKE (อาจจะร้อง เพลงอยู่ในบ้าน หรือตามสถานเริงรมย์ต่างๆ)
7. ชอบดูภาพยนตร์
8. ชอบไปรับประทานอาหาร และฟังเพลง ตามโรงแรม, ห้องอาหารต่างๆ และตามคาเฟ่
9. ชอบไปเที่ยวตามสถานที่ในต่างจังหวัด เช่น ไปน้ำตก, ภูเขา และทะเล

ผลกระทบกับค่านิยมแบบนี้ บุคคลที่มี ค่านิยมแบบนี้ อย่างน้อยก็น่าจะสนับสนุนเพราะ ทำให้เกิดสภาพคล่องทางการเงิน ทำให้เงินทองไม่ ไหลออกนอกประเทศ มีการใช้จ่ายภายในประเทศ ซึ่ง เป็นการกระจายรายได้ไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในประเทศได้เป็นอย่างดี ทำให้มีการจับจ่าย ใช้จ่ายและเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน และ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทำให้คนมีอาชีพมากขึ้นซึ่งจะ ทำให้เกิดการหมุนเวียนทางด้านการเงินอาจส่งผลให้ ภาวะทางเศรษฐกิจในประเทศดีขึ้น

4. ค่านิยมบริโภคนิยม

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย เป็นบุคคลที่มี นิสัยชอบบริโภคเป็นหลัก ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงสุขภาพ

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรบริโภค

ลักษณะพฤติกรรมกรบริโภคชอบรับประทาน อาหารนอกบ้าน พยายามสรรหาร้านอาหารที่อร่อยๆ ไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกล ถ้าขึ้นชื่อในระดับ เซลล์ชวน ชิม แม่ช้อยนางรำ และไม่ลองไม่รู้ ซึ่งมีใบรับประกัน ชอบที่จะไปทดลองชิมดูว่าอร่อยสมชื่อหรือเปล่า ชอบ รับประทานอาหารที่มีลักษณะสะอาด มีความสะอาดสบาย มีที่จอดรถสะดวก บางครั้งบริโภคมากจนเกินความ จำเป็นและมีผลต่อสุขภาพ ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น โรคไขมันอุดตัน โรคเบาหวาน ความดัน อาหาร ไม่ย่อย อาหารเป็นพิษ ฯลฯ

สินค้าที่นิยมบริโภค ได้แก่

1. อาหารทุกชนิด เช่น ร้านอาหารดังๆ
2. อาหาร fast food เช่น KFC, McDonald
3. ร้านอาหารญี่ปุ่น เช่น Oishi, ฟุจิ
4. ร้านไอศกรีม เช่น Swensens
5. ขนมขบเคี้ยวต่างๆ
6. เครื่องดื่มทุกชนิด
7. สุรายี่ห้อต่างๆ

ผลกระทบกับค่านิยมแบบนี้ บุคคลที่มี ค่านิยมแบบนี้ อาจจะบั่นทอนสุขภาพได้ เพราะไม่ได้ ระมัดระวังในเรื่องของการรับประทานอาหาร ควรจะ มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง และมี ชีวิตที่ยืนยาวได้ ผู้ที่มีค่านิยมบริโภคแบบนี้ ถ้าเป็นผู้ สูงอายุจะทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ เช่น มักจะ พบกับโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ และมักจะมีอายุสั้น

5. ค่านิยมเลียนแบบต่างประเทศ

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย เป็นบุคคลที่มี ลักษณะชอบเลียนแบบ เอาค่านิยมจากต่าง ประเทศมาใช้เป็นพฤติกรรมของตนเอง ไม่มีจุดยืน เป็นของตัวเอง เห็นใครสวยก็อยากจะสวยเท่าเหมือน กับคนอื่นบ้าง

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรบริโภค

ลักษณะพฤติกรรมชอบเลียนแบบจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นนิตยสาร โทรทัศน์ ของ UBC ช่อง MTV CHANNEL (v), mcm เป็นการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากต่างประเทศโดยมิได้กลั่นกรองมาก่อน เมื่อรับรู้จะสอดแทรกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมซึ่งค่านิยมการเลียนแบบจากต่างประเทศจะมีมากขึ้น เช่น แฟชั่นต่าง ๆ การแต่งตัว การทำทรงผม สีผม จะนิยมไปทางตะวันตก การดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไป กล้าแสดงออกมากขึ้น มีความมั่นใจในตัวเองสูง ทำอะไรคิดว่าตัวเองทำถูกเสมอ มองผู้อื่นผิดอยู่ตลอดเวลา บางครั้งลืมนวัฒนธรรมที่ดีของตัวเองไป กลายเป็นคนก้าวร้าว ไม่มีสัมมาคารวะ พูดจาไม่เพราะขาดความน่าเชื่อถือ และหลงตัวเอง

สินค้าที่นิยมบริโภค ได้แก่

1. เสื้อผ้าตามแฟชั่น เช่น สายเดี่ยว เกาะอก
2. ทรงผมตามแฟชั่น เช่น กัดสีผม โกรกผม
3. นิตยสารแฟชั่นของต่างประเทศ
4. อ่านนิตยสารต่างประเทศ เช่น Playboy, Penhouse
5. วารสารต่างประเทศ เช่น Time, Fortune
6. ภาพยนตร์ต่างประเทศ
7. VDO หนังต่างประเทศ
8. ฟังเพลงต่างประเทศ
9. ชอบเดินร่ำ
10. อ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น

ผลกระทบกับค่านิยมแบบนี้ ค่านิยมแบบนี้

ควรจะปรับปรุงแก้ไขเพราะเป็นค่านิยมที่ทำลายประเทศ ซึ่งไปปรับวัฒนธรรมของต่างชาติมา การแต่งกายนุ่งน้อยห่มน้อยก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ และปัญหาสังคมก็จะเพิ่มมากขึ้น สังคมไทยก็แย่งจิตใจของคนก็ถดถอยลง ถ้าค่านิยมแบบนี้ลดลง ประเทศไทยของเราก็คงจะพัฒนามากขึ้นกว่าเดิม ในปัจจุบันเรามักจะเห็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ว่า

บุคคลที่มีลักษณะแบบนี้มักจะทำให้สังคมเกิดปัญหาขึ้นมามากมาย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบเลียนแบบ และยังไม่สามารถบรรลุนิติภาวะในเรื่องต่าง ๆ เช่น ใส่สายเดี่ยวแล้วเที่ยวกลางคืนทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ได้ จึงสมควรที่เราทุกคนควรจะร่วมมือกันสร้างสังคมในประเทศเราให้มีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

6. ค่านิยมการทำบุญ

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย มีนิสัยชอบทำบุญ ใจกว้าง ชอบช่วยเหลือคนที่ยากไร้ หรือคนที่จนกว่า และชอบไปวัด เห็นใครตกทุกข์ได้ยากมักจะเข้าไปช่วยเหลือ มีความเมตตาปราณี และมีจิตใจโอบอ้อมอารีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภค

ลักษณะพฤติกรรมเป็นคนใจบุญ โอบอ้อมอารีกับบุคคลอื่นเสมอ ต้องการช่วยเหลือคนที่ด้อยโอกาส ซึ่งเรามักจะพบเห็นได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. คนที่ชอบทำบุญจริง ๆ โดยไม่ได้หวังผลตอบแทน ไม่ต้องการชื่อเสียงไม่ว่าจะทำบุญกับวัดหรือการบริจาคให้กับมูลนิธิต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล สถานสงเคราะห์ต่าง ๆ บุคคลที่มีลักษณะแบบนี้อาจเป็นคนที่มีฐานะ (มีเงินเหลือใช้ก็ทำบุญ) หรือคนที่มีฐานะปานกลาง ยากจน แต่มีจิตใจชอบทำบุญก็จะทำเท่าที่มี ซึ่งอาจจะทำตามฐานะโดยที่คิดว่าตัวเองไม่เดือดร้อน
2. คนที่ชอบทำบุญแบบเอาหน้า ต้องการชื่อเสียง ต้องการให้บุคคลอื่นยกย่องว่าตัวเองมีจิตใจสูงส่ง ต้องการมีหน้ามีตาในสังคม ชอบทำบุญผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้สื่อลงข่าวให้ หรือทำบุญผ่านทางโทรทัศน์ นิยมบริจาคเงินเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะทำกับวัดที่มีชื่อเสียง หรือมูลนิธิต่าง ๆ ซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ให้โรงพยาบาล ต้องการมีป้ายชื่อ-นามสกุล เพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับลูกหลาน เป็นการสร้าง

ภาพลักษณ์ให้กับวงศ์ตระกูล และเกิดความภูมิใจ
เมื่อมีใครเอ่ยถึง ซึ่งอาจจะแบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

2.1 บุคคลในลักษณะแบบนี้ เป็นคนที่มี
ฐานะร่ำรวย หรือเรียกว่า เศรษฐี มีเงินทองเหลือกิน
เหลือใช้ ก็จะทำบุญในทุกรูปแบบ เพราะคิดว่าชาตินี้
ตัวเองสบายเป็นผลมาจากการทำบุญ ก็เลยทำบุญ
มากขึ้นเพื่อผลในชาติหน้าจะได้สบายขึ้นไปอีก

2.2 บุคคลในลักษณะแบบนี้ เป็นคนที่มีฐานะ
(เคยร่ำรวยมาก่อน หรืออาจจะฐานะปานกลาง) แต่
ชอบทำบุญเป็นชีวิตจิตใจ การทำบุญในลักษณะ
อย่างนี้จะเห็นได้ว่าการดำรงชีวิตในครอบครัวก็จะ
ไม่มีความสุข ต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาเพื่อทำบุญ เช่น
เอาบ้านไปจำนอง ขายที่ดิน ไปกู้เงินมาทำบุญ มี
ที่ดินก็ไปบริจาคให้วัด โดยไม่ได้คำนึงถึงคนใน
ครอบครัว จะทำให้ครอบครัวแตกสลาย

สินค้านิยมบริโภค ได้แก่

1. ข้าวของเครื่องใช้ที่ใช้ทำบุญกับวัด เช่น
จีวร ผ้าเช็ดตัว โต๊ะ เก้าอี้ เฟอร์นิเจอร์ ฯลฯ
2. ข้าวของเครื่องใช้ที่บริจาคให้กับ
โรงพยาบาล มูลนิธิ สถานสงเคราะห์ ฯลฯ
3. รถยนต์เพื่อถวายวัด โรงพยาบาล มูลนิธิ
สถานสงเคราะห์ ฯลฯ
4. สินค้าอุปโภค เช่น ข้าว น้ำตาล น้ำปลา
ฯลฯ
5. สมุด-หนังสือ เพื่อใช้ในการบริจาค ให้
กับสถานที่ต่างๆ

ผลกระทบกับค่านิยมแบบนี้ จะเป็นการดีถ้า
บุคคลที่เข้ามาทำบุญเป็นผู้ที่มีฐานะร่ำรวย ทำให้ชั้น
ของสังคมลดลงเพราะคนรวยก็จะมาช่วยคนจนมาก
ขึ้น ไม่ว่าจะทำบุญแบบต้องการชื่อเสียงหรือไม่
ก็ตามก็จะส่งผลดีต่อสังคม แต่ถ้าเป็นบุคคลที่มี
ลักษณะที่ไปกู้ยืมเงินมาเพื่อทำบุญนั้น เป็นความคิด
ที่ผิดมาก เพราะเท่ากับสร้างปัญหาให้กับสังคม จะ
ทำให้ครอบครัวแตกสลาย แยกกันอยู่ ถ้ามีค่านิยม

แบบนี้ควรที่จะช่วยกันแก้ไขเพื่อสถาบันครอบครัว
จะไม่ล่มสลาย และปัญหาของสังคมก็จะลดลงด้วย

7. ค่านิยมเครื่องรางของขลัง

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย เป็นบุคคลที่
มีความเชื่อในโชคชะตา ชอบเข้าวัด ชอบสะสม
เครื่องรางของขลัง

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภค

ลักษณะพฤติกรรมนิยมสะสมเครื่องรางของขลัง
พยายามสรรหาว่าที่ไหนมีของดี ๆ ก็จะไปซื้อเพื่อ
เก็บสะสมไว้ ชอบไปตามสมาคมพระเครื่อง ราคา
แพงเท่าไรก็ซื้อ เป็นบุคคลที่ไม่นิยมไปเที่ยวตาม
สถานเริงรมย์ต่างๆ ชอบเข้าวัดมากกว่าโดยเฉพาะ
วัดที่มีชื่อทางด้านเครื่องรางของขลัง บุคคลเหล่านี้
จะนิยมไปวัดนั้น ๆ มากเป็นพิเศษ และอาจจะเป็น
บุคคลที่ชอบดูดวงชอบการทำนายเพื่อจะได้รู้
อนาคตของตนเอง หรือชอบดูว่าในชาติอดีตที่ผ่าน
มาเคยทำกรรมอะไรมาบ้าง จะได้ทำบุญในชาตินี้
ให้มากขึ้น เป็นบุคคลที่ไม่เป็นตัวเองหลงเชื่อ
ง่าย ขาดความมั่นใจในตัวเองสูง ใครพูดอะไรก็จะเชื่อ
มักจะเป็นคนที่ทำอะไรแล้วเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย ต้อง
คอยให้บุคคลอื่นมาแก้ไขให้

สินค้าที่นิยมบริโภค ได้แก่

1. เครื่องรางของขลัง เช่น ตะกรุด แหวน
ผ้ายันต์ ปลัดขิก ฯลฯ
2. พระเครื่อง เช่น สมเด็จวัดระฆัง หลวง
ปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ฯลฯ
3. พระพุทธรูปที่มีชื่อเสียงต่างๆ
4. ของเก่าที่มีค่า ไม่สามารถจะหาได้ เช่น
ชามลายคราม รูปภาพที่มีค่า ฯลฯ

ผลกระทบกับค่านิยมแบบนี้ ค่านิยมแบบนี้
ควรจะมีการสนับสนุนเพราะว่าเป็นการดีที่จะมีคน
ชอบอนุรักษ์ของเก่าอยู่บ้าง แต่ไม่ควรมีความเชื่อที่
มมงายมากนักเพราะถ้ามีมากไปก็จะเป็นไม่ดี ควรจะมี

ความเชื่อในระดับพอดีมากกว่า การกระทำอะไรก็ตามถ้าทำเพราะความเชื่อ ผลที่ได้ก็อาจจะไม่ดีนัก ซึ่งในส่วนนี้ควรได้รับการแก้ไข เพราะความเชื่อแบบนี้ อาจจะเป็นดาบสองคมก็ได้ ซึ่งเรามากจะพบอยู่เป็นประจำว่า บางคนหลงงมงายจนสร้างปัญหาให้กับครอบครัว บางครอบครัวถึงกับแตกแยกกัน เพราะไม่สามารถไปด้วยกันได้ ซึ่งการกระทำและความคิดเห็นก็ขัดแย้งกันอยู่เสมอ

8. ค่านิยมต่อการดำรงชีวิตอย่างง่าย และประหยัด

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย ลักษณะนิสัยจะเป็นคนเรียบง่าย ทำตัวสบายๆ ไม่เรื่องมาก เป็นคนสมถะ มักจะไม่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน และเป็นคนเกรงใจคน

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค ลักษณะพฤติกรรมจะเป็นคนเรียบง่าย ประหยัด ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น เป็นคนเก็บออมเก่ง ก่อนตัดสินใจคิดแล้วคิดอีกว่าคุ้มหรือไม่คุ้ม ไม่นิยมไปทานอาหารนอกบ้าน ถ้าเป็นครอบครัวใหญ่ส่วนมากจะทำอาหารรับประทานเอง เพราะคิดว่าประหยัดกว่า แต่ถ้าเป็นครอบครัวเล็ก ส่วนใหญ่จะซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทาน หากเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะซื้อยามาทานเอง มักจะไม่ก่อกวนหนี้สินให้กับตนเองหรือครอบครัว

สินค้าที่นิยมบริโภค ได้แก่

1. อาหารสำเร็จรูป
2. ร้านอาหารที่มีราคาไม่แพง เช่น ริมทางเท้าในตลาด
3. ยารักษาโรค (ตามร้านขายยา)
4. รถยนต์มือสอง หรือมือสาม
5. ที่อยู่อาศัยจะเป็นคอนโด แพลต หรือเช่า
6. ของใช้ในบ้านมักจะซื้อในท้องตลาด หรือของที่ลดราคา

7. ชอบซื้อของที่มีของแถม เช่น พวงกุญแจฟอกสบู่ ยาสีฟัน โดยไม่คำนึงถึงตรयीห้อ

8. เสื้อผ้าราคาถูก ส่วนใหญ่เป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป

9. อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าจะเป็นสินค้าที่ไม่มียี่ห้อ เน้นที่ราคาถูกเป็นหลัก

ผลกระทบต่อค่านิยมแบบนี้ บุคคลที่มีค่านิยมแบบนี้ น่าจะได้รับการสนับสนุนเพราะเป็นผู้ที่ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อตามบุคคลอื่น คิดทำอะไรก็ทำอย่างพอเพียงไม่เกินตัว เป็นบุคคลน่าได้รับการยกย่องจากบุคคลรอบข้าง น่าจะเป็นบุคคลตัวอย่าง เพราะไม่สร้างปัญหาให้กับครอบครัวและสังคม

9. ค่านิยมต่อบุพการี หรือผู้ที่มีพระคุณ

จุดเด่นที่เป็นนิสัยของคนไทย ลักษณะนิสัยจะเป็นคนที่กตัญญูรู้คุณ มีสัมมาคารวะ จิตใจอ่อนโยน เคารพต่อผู้มีพระคุณ เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับบุคคลอื่นๆ ได้ดี และสามารถเข้ากับสังคมได้ดี เพราะเป็นคนอ่อนน้อม พุดจาไพเราะ มีกิริยามารยาทเรียบร้อย เพราะได้รับการอบรมดูแลจากบุพการีมาเป็นอย่างดี

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค ลักษณะพฤติกรรมเป็นบุคคลที่มีจิตใจงาม คำนึงถึงบุพการี หรือผู้มีพระคุณมากกว่าตนเอง ไม่ว่าจะตัดสินใจทำอะไรก็คิดถึงบุพการีหรือผู้มีพระคุณเป็นหลัก กลัวว่าจะทำให้บุคคลดังกล่าวเสียใจจนไม่กล้าทำอะไร คอยเป็นห่วงสุขภาพ และความปลอดภัยตลอดเวลา มีความคิดอยู่ตลอดเวลาว่าทำอะไรจะให้กับบุคคลทั้งสองมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย ถึงแม้ตนเองจะทำงานหนักและลำบากแค่ไหนก็จะไม่บ่น ไม่ย่อท้อ เป็นผู้ที่มีความอดทนสูงมาก

สินค้าที่นิยมบริโภค ได้แก่

1. อาหารเสริมสำหรับผู้ใหญ่ เช่น แบรินดี

รังก

2. นมแคลเซียม
3. เสื้อผ้าสำหรับผู้ใหญ่
4. อุปกรณ์เครื่องใช้ในบ้านค่อนข้างจะมองถึงความปลอดภัยเป็นหลัก เช่น ดิจเซฟท์คัท
5. บ้านที่อยู่อาศัยจะเป็นหลังเล็ก ๆ ชั้นเดียว
6. ยารักษาโรคต่างๆ
7. น้ำผลไม้ต่างๆ
8. เครื่องดื่มบำรุงสุขภาพ เช่น ไมโล โอวัลติน ฯลฯ

ผลกระทบกับค่านิยมแบบนี้ บุคคลที่มีลักษณะแบบนี้ น่าจะยกย่องเพราะเป็นบุคคลที่มีความกตัญญูสูง ไม่ทอดทิ้งผู้ที่มีพระคุณ นำนำมาเป็นบุคคลตัวอย่าง ถ้าบุคคลที่มีค่านิยมแบบนี้มาก ๆ ก็จะทำให้ปัญหาสังคมในประเทศลดน้อยลง ซึ่งเราก็จะไม่เห็นภาพของคนชราที่ถูกทอดทิ้งเป็นจำนวนมาก จะทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น และมีความสมบูรณ์มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กฤษณา วงษาสันต์. 2542. **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : บริษัท เชิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- พิมพ์ หิรัญกิตติ. **บทความค่านิยม, ภาคการตลาด คณะบริหารธุรกิจ**. (เอกสารถ่ายสำเนาไม่ระบุปี พ.ศ. สถานที่พิมพ์ และชื่อสถาบัน).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2543. **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2536. **ประมวลบทความการบริหารงานวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

จึงสรุปได้ว่าค่านิยมเป็นความเชื่อที่อาศัยการรับรู้และรู้สึกชอบ พอใจ จึงเกิดพฤติกรรมต่างๆ เช่น ค่านิยมการบริโภคชอบใช้ของแพง สินค้าที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพคือต้องการให้สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ รู้จักรับประทานอาหารที่เหมาะสม รู้จักการออกกำลังกายที่เหมาะสม ค่านิยมรักความสนุก ความรื่นเริง จัดงานตามเทศกาลต่างๆ ค่านิยมการทำบุญคือชอบช่วยเหลือผู้อื่น ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ค่อนข้างเป็นบุคคลมีความร่าเริงและความพร้อมด้านทรัพย์สิน ค่านิยมเครื่องรางของขลังคือชอบเก็บสะสมของมีค่า ค่านิยมการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายคือชอบวางตนตามสภาพ และฐานะของตนเอง มีนิสัยประหยัดอดออม ค่านิยมต่อบุพการี มีความกตัญญูกตเวที เข้ากับสังคมได้ดี มีกริยามารยาทเรียบร้อย